

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi

The Journal of International Social Research

Cilt: 9 Sayı: 45 Volume: 9 Issue: 45

Ağustos 2016 August 2016

www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN GÖZÜYLE SINIF İÇİ OLUMSUZ ÖĞRETİM ELEMANI
DAVRANIŞLARI**
**INSTRUCTORS' NEGATIVE IN-CLASS BEHAVIORS FROM THE UNDERGRADUATE STUDENTS'
PERSPECTIVES**

Derya EKER*

Öz

Lisans eğitiminde öğretim elemanları üniversite öğrencileri için rol model oluşturmaktadır. Araştırma, öğrencilerin deneyimlerinden yola çıkarak sınıf içi olumsuz öğretim elemanı davranışlarının belirlenmesini amaçlamaktadır. Araştırma, nitel bir çalışmadır. Olgubilim deseni ile şekillendirilen araştırmada kartopu örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, farklı iki devlet üniversitesinde öğrenim görmekte olan öğrenciler oluşturmaktadır.

Araştırma sonuçlarına bakıldığında, olumsuz öğretmen davranışları adaletsizlik, baskı kurma, bilgi aktarmada yetersizlik, karşıt görüşü kabul etmeme, kasıtlı bırakma, ölçme değerlendirme yetersizlik, tehdit, duyarsızlık ve yanlışını kabullenmeme başlıkları altında kodlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğretim Elemanı, Olumsuz Davranış, Üniversite.

Abstract

Instructors are role models for the undergraduate students. This study aims to identify the instructors' negative in-class behaviors from the perspective of students' in-class experiences. This qualitative research has the phenomenological pattern. The study group consists of undergraduate students of two different state universities.

The study shows that the instructors' negative in-class behaviors are coded under the titles of injustice, suppression, inability to pass knowledge, not accepting the opposite ideas, failing students deliberately, inability in assessment, threat, insensitivity and not accepting his/her own mistakes.

Keywords: Instructor, Negative Behavior, University.

GİRİŞ

Günümüzde bilgiye kolay erişebilen, onu kullanıp üretimine katkı sağlayabilen, analiz, sentez ve değerlendirme yapabilme gücü ile iletişim ve eleştirel düşünme becerilerine sahip olan, araştıran, sorgulayan, yaratıcı, evrensel değerleri özümsemiş, kendisini sürekli geliştiren, bağımsız düşünebilen, üretken, yapıcı ve demokratik değerler ile bütünleşmiş bireylere gereksinim duyulmaktadır Saracaloğlu ve Kaşlı, 2001). Söz konusu bireylerin yetiştirilmesinde ise, öğretmenlere ve öğretmen yetiştiren kurumlara büyük sorumluluklar düşmektedir. Özellikle öğretmenin öğrenci ve eğitim programlarını etkileme gücü diğerlerine göre daha fazladır. Bu nedenle eğitim hedefleri, eğitim programları, derslerin içeriği ne denli iyi hazırlanırsa hazırlansın; bu programların uygulayıcısı olan öğretmenler iyi yetiştirilmezse, yapılan çalışmalar ve çabalar amacına ulaşamayacaktır. Alkan (2003)'a göre öğretmen, bir meslek adamı olarak insan davranışlarını oluşturmada görevi olağanüstü güç ve karmaşık olan bir uzmandır. Okul öğrenmelerinde, öğretim programının uygulayıcısı olarak önemli bir role sahiptir. Eğitim alanında başarı ve verimi etkileyen çeşitli etmenler söz konusu olmakla beraber, bunların en önemlilerinden biri de eğitici personel olarak adlandırılan öğretmenlerdir.

Öğrenmede nihai hedef, davranışsal, bilişsel, duyuşsal değişimler yoluyla kişiliği değiştirip geliştirmektir. Bunun baş aktörü durumunda olan öğretmen, tutum ve yaklaşımlarıyla öğrenme ortamının hazırlayıcısı, yönlendiricisi durumundadır. Eğitim süreçlerinin düzenlenmesinden ve yürütülmesinden öğretmen sorumludur (Wragg, 1993).

Model olabilecek öğretmen davranışları anadilin etkin kullanımı, ses tonu, jest ve mimikleri etkili kullanma, açık ve anlaşılır yönergeler sunma, derse zamanında ve hazırlıklı gelme, öğrenci ile iyi ilişkiler kurma, tüm öğrencilerle iletişim kurmaya çalışma, demokratik bir ortam yaratma, etkili yöntem seçme, araç-gereç kullanma şeklinde sıralanabilir (Balcı, 1993; Sönmez, 2003). İyi öğretmenin nitelikleri arasında, öğrencilerle iyi ilişkiler kurmak, sınıftaki eğitici ortamı hazırlayan ve sürdüren etkili kararlar almak, kararları kırıncı olmadan diğer insanlara iletebilmek, daima öğrencileri ve eğitimi düşünmek gibi hususlar yer almaktadır (Reed ve Bergeman, 1992).

Eripek'e göre (Ed: Hakan, 1993), okul, çocuğun akademik öğrenmelerinden olduğu kadar sosyal

* Okutman, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Yabancı Diller Bölümü.

öğrenmelerinden de sorumludur. Bu yönüyle çocukların mevcut uygun davranışlarını korumaları, yeni uygun davranışlar edinmeleri ve bunları geliştirmeleri, varsa uygun olmayan davranışlarını azaltmaları ya da ortadan kaldırmaları, toplum yaşamına başarılı bir biçimde uyum sağlamalarında önemli olmaktadır. Profesyonel anlamda öğretiminin rolleri, değişik strateji, yöntem ve teknikleri aynı zamanda araç gereçleri kullanabilen, dönüt, düzeltme, ipucu, pekiştiricilere yer veren, öğrenciye sevgiyle yol gösteren, değerlendirme süreçlerini bilen ve sonuçları yorumlayan bir kişiliği gerektirir (Sönmez, 2003).

Bunun yanında Dewey'e göre okullar ve sınıflar, insanların katılımcı demokrasiye hazırlandığı yerlerdir. Çünkü insanlar yaptıkları ve yaşadıkları şeyleri daha iyi öğrenirler. Demokratik yaşayış, önemli yönetim kararlarına toplumun çeşitli şekillerde katılmasını öngörmektedir. Eğer sınıfta alınan önemli kararlara öğrenci katılmazsa, daha sonraki hayatında otoriterlik ve itaat uçlarından birisinde bulunur (akt: Ergün ve Duman, 2008). Öğretmenler buldukları okulda birer modeldir ve davranışlarıyla birçok değer ve erdemi empoze ederler. Bu anlamda öğretmene büyük sorumluluklar düşmektedir. Olumlu model olarak, olumlu değerler sistemine sahip bireyler yetiştirmek öğretmenin önemli bir sorumluluğudur (Güven v.d. 2008). Saban (2000)'a göre, öğrenci üzerinde öğretmenin ne anlattığından çok, ne yaptığı etkili olmaktadır.

Okulun bu işlevini yerine getirmesinde en büyük sorumluluk yine öğretmene düşmektedir. Bu anlamda öğretmenin model olarak önemli bir işlevi daha ortaya çıkmaktadır. Öğretmenler "öğrencilere model olma" rolünü üstlenmiş durumdadırlar. Öğrenciler, öğretmenlerinin giyim şekillerini, konuşmalarını, demokratik ya da katı tutumlarını, sorun çözüme yöntemlerini, değerlerini kendilerine örnek alma eğilimindedirler (Demirtaş, 1999).

Öğretmenlerde bulunması beklenen genel özellikler ve sevilen davranışlar çeşitli kaynaklarda; insanları ve mesleğini seven, güler yüzlü, hoşgörülü, sevecen ve iyimser, güvenilir, dürüst, dost ve sırdaş, açık görüşlü, tarafsız, adil, takdir eden, öven, yüreklendiren, ödüllendiren, motive eden, öğrenmeyi kolaylaştıran, beklenti ve gereksinimleri dikkate alan, çocuk ve ergenin fizyolojik, duygusal, sosyal özelliklerini ve sorunlarını tanıyan, esnek ve sorun çözücü, değişime, yenilik ve gelişmeye açık, kendini sürekli yenileyen vb. şekilde sıralanmaktadır (Şişman, 2006, 222-223; Celep, 2004,36-37). Bilgi günümüzde artık yaratıcılığı gerektirmektedir. Eğitim sadece entelektüel bir aktivite değil, aynı zamanda ana problemlerin tanımlanmasına yönelik bir metodoloji; sadece çözümlere yönelik bir araç değil, ama aynı zamanda problemin yorumlanabilmesidir. Bu açıdan bakıldığında, öğretmen eğitiminde pedagojik formasyonun kalitesi, bunları sağlayacak en iyi yollardan biridir (Rozov, 2004). Aynı zamanda, sürekli gelişme ilkesinin temelinde eğitim yatmaktadır. Üniversiteler, bireyleri geleceğe hazırlayan, yaşam koşulları içerisindeki davranış tarzlarını şekillendiren, dünyanın yetişmiş insan gücünü karşılama yarışında olan kurumlardır. Dolayısıyla taşıdıkları toplumsal sorumluluğun bilincinde olarak; çalışanların ve öğrencilerin fikirlerine değer veren "müşteri odaklı" bir yönetim mantığıyla kendilerini giderek geliştirebilirler (Henden, 2004).

Eğitim sorunları göz önüne alındığında getirilen çözüm önerileri genellikle öğrenciler üzerine odaklanmaktadır. Dersin uygulayıcıları ve öğrencilerin uygulayıcılar hakkındaki fikirleri üzerine yapılan çalışmalar sınırlıdır. Eğitim Fakültesi mezunu olmayan pek az öğretici elemanı pedagojik formasyon eğitimi almıştır. Eğitimin diğer kademelerinde formasyon ve hizmet içi eğitim ne kadar gerekliyse aynı eğitim süreci yükseköğretimdeki ders uygulamacıları için de kaçınılmazdır. Üniversitelerde ders uygulamacıları olarak görev yapan öğretim elemanlarının öğrenci gözüyle olumsuz davranışları incelendiğinde ortaya çıkacak sonuçlar eğitimde kalitenin sağlanabilmesi adına yüksek önem taşımaktadır.

Bu çalışma, üniversite öğrencilerinin gözüyle sınıf içi olumsuz öğretmen davranışlarına yönelik düşüncelerini ve bu düşüncelerin oluşmasına temel teşkil eden somut deneyimlerini öğrenmeyi amaçlamaktadır. Bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Öğretim elemanlarının sınıf içinde öğrenci tarafından olumsuz olarak değerlendirilen davranışları nelerdir?
2. Öğrencilerin öğretim elemanlarının davranışlarıyla bağlantılı kullandıkları metaforlar nelerdir?

Öğretim elemanları sınıf içi davranışları ile hem öğrencilere gelecek hayatlarında da etkiler bırakacak bir rol model oluşturmakta hem de ders uygulayıcıları olarak bilgiyi yayma sürecinde kilit noktada görev almaktadırlar. Bu çalışma, öğretim elemanlarının bilinçli ya da farkında olmadan gösterdikleri davranışların öğrenciler ve dolayısıyla eğitim kalitesi üzerinde bırakabileceği olumsuz etkileri ortaya koyması açısından önemlidir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma, iki ayrı devlet üniversitesinde, farklı bölümlerde, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıflarda örgün eğitim alan öğrenciler ve kendilerine yöneltilen sorulara verdikleri samimi olduğu kabul edilen yanıtları ile sınırlıdır.

YÖNTEM

Araştırma, nitel bir çalışmadır. Olgubilim deseni ile şekillendirilen araştırmada (Yıldırım ve Şimşek,2006) kartopu örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu örneklemede önce bir çekirdek örneklem, elverişlilik örneği gibi araştırmayı yapan tarafından kendi kriterlerine göre bulunur. Ondan sonra ki örneklem elemanları ise daha önce bulunmuş olan (çekirdek elemanlar ve onların seçtiği diğer) elemanlar tarafından bulunurlar. Örnek böylece, sanki karda itilerek büyüyen, bir kartopu gibi büyüme gösterir.

Araştırmacı tarafından sosyal medya üzerinde yazılı bir odak görüşme grubu oluşturulmuştur. Odak grup görüşmeleri bir 'düşünceleri öğrenme' yöntemidir. Bu teknikle araştırmacı, bireysel görüşme yöntemi kullanıldığında ulaşmasının zor olabileceği sayıda katılımcıyı araştırmaya dahil edebilmektedir. Araştırmanın sosyal medya üzerinde n yapılmasının amacı zaman kısıtlamasını ortadan kaldırmak; kişilerin istedikleri zaman görüşmeye dahil olup fikir belirtebilmelerini sağlamak; kişisel alan konusunda duyulabilecek kaygıyı azaltarak daha samimi tepkilere ulaşmaktır.

Odak grup görüşme yöntemi pazarlama alanında, müşteri memnuniyeti, yükseköğretim programlarında öğrencilerin beklentilerinin karşılanma düzeyi gibi araştırmalarda etkinlikle kullanılmaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2006). Sorular sohbet tarzına ve günlük dil kullanımına uygun olmalı ve teknik dilden arındırılmış olmalıdır (Kruger & Casey, 2000). Bu grubun açıklamasında araştırma konusu belirtilmiş, öğrencilerin kendi tecrübeleri üzerinden sınıf içi olumsuz öğretmen davranışları ile ilgili görüşlerini paylaşmaları ve bu konuda kendi yaşantılarını paylaşabilecek diğer arkadaşlarını da görüşme grubuna dahil etmeleri istenmiştir. Bu kişiler yaşadıklarını paylaşabileceği bir yabancıya ki burada bu kişi araştırmacıdır, güvenip açılabilirse, kendisi gibi başka kişilerin de araştırmacı ile bağlantı kurmasını sağlayabilirler (Punch, 1998). Kartopu örneklem seçimi sonucunda gruptaki öğrencilerin istedikleri zaman dahil olabilecekleri yazılı bir grup görüşmesi yapılmış ve kontrol daha çok öğrencilere bırakılarak samimiyet düzeyinin yüksek tutulması amaçlanmıştır.

Araştırma Grubu

Çalışmanın odak grup görüşmesine aynı şehirdeki iki ayrı devlet üniversitesinden dokuz kız, dört erkek öğrenci katılmıştır. Öğrenciler eğitim hayatlarının ikinci, üçüncü ve dördüncü yılındadırlar.

Verilerin Toplanması

Sosyal medya platformu üzerinden yapılan grup görüşmesinde birinci araştırma sorusunun sorulmasından sonra araştırmacı akışa sadece konunun sınıf içi olumsuz öğretmen davranışları üzerine odaklanması adına müdahale etmiş, gerekli yerlerde sondaj soruları sorarak yaşantılar hakkında daha fazla bilgi edinme yoluna gitmiştir.

Verilerin Analizi

Elde edilen veriler üzerinde tipolojik (Hatch, 2002) bir analiz yapılmıştır. Bu yolla veriler genel bir çerçeve içinde yapılan kodlama ile çözümlenmiştir. Veriler bir taraftan daha önceden belirlenen kavramlar etrafında toplanıp çözümlenirken, bir taraftan da satır satır okuma tekniği ile yeni kodlar oluşturulmuştur. Daha sonraki aşamada ise, temalar oluşturularak bulgular elde edilmiştir. Benzetmelere yönelik verilerin analizinde ise, öncelikle benzetimler belirlenmiştir daha sonra öğrencilerin bu benzetimlerde bulunmalarına neden olan somut yaşantıları veya düşünceleri, formda yazıldığı şekliyle kodlanmaya ve temaların oluşturulmasına dönük olarak analiz edilmiştir.

Araştırmanın Geçerliliği ve Güvenirliği

Araştırmanın güvenirliliğini sağlamak ve geçerliliğini artırmak için araştırmacının dışında, nitel araştırma konusunda uzman bir kişinin kontrol listesiyle yapılan işlemleri tekrar gözden geçirilmesi sağlanmıştır. Bunun yanında ortaya çıkan durumlardan farklı, onlarla çelişen ve olumsuz durumların aranması ve ortaya çıkarılmasına çalışılmış ve örnekleme alınan kişilerle, elde edilen veriler paylaşarak doğruluğu teyit ettirilmiştir.

BULGULAR

Araştırmanın sorularını cevaplamaya yönelik olarak bulgular, öğrenci algılarına göre öğretim elemanlarının olumsuz davranışları ve öğretim elemanlarının davranışlarına yönelik olarak öğrencilerin kullandıkları benzetimler olmak üzere iki ana tema; öğrenci algılarına göre öğretim elemanlarının sınıf içi olumsuz davranışları ve öğretim elemanlarının sınıf içi olumsuz davranışlarına yönelik benzetimler etrafında örgütlenmiştir. İlk tema olan öğrenci algılarına göre öğretim elemanlarının sınıf içi olumsuz davranışları temasının altında adaletsizlik, baskı kurma, bilgi aktarmada yetersizlik, karşıt görüşü kabul etmeme, kasıtlı bırakma, ölçme değerlendirmede yetersizlik, tehdit, duyarsızlık ve yanlısını kabullenmeme başlıkları ile kodlamalar yapılmıştır. İkinci tema olan öğretim elemanlarının sınıf içi olumsuz davranışlarına yönelik benzetimler temasının altında kodlamaları yapılmıştır.

1. Öğrenci Algılarına Göre Öğretim Elemanlarının Sınıf İçi Olumsuz Davranışları

1.1. Adaletsizlik

Öğrenciler geçme notunun belirlenmesinde ve kendi sınavlarının değerlendirilmesinde diğer öğrencilerle ve aynı fakülteye sahip diğer üniversitelerle eşit, adil bir uygulama olmadığını şu şekilde ifade etmişlerdir:

E4

Öbür üniversitede benim aldığım nota AA gelir biz burada kılı kılına CC. Orada aynı bölümdeliklerin zaten ortalaması 3 ten aşağı yok :)

K6

Geçen sene bir sınavdan düşük aldım bir arkadaşımınla birlikte kağıdımıza bakmak için izin aldık ve baktık. Aynı soruya aynı şekilde tıpa tıpa aynı yalnız cevap vermişiz. Ancak ne hikmetse ben o sorudan puan alamazken arkadaşımın tam puan verilmişti. Hocaların kağıtları okurken kişiye göre okuduklarını düşünüyorum ve bu yüzden klasik sınavlarda kendimi daha iyi ifade etmeme rağmen nefret ediyorum adaletsiz olduğundan.

1. 2. Baskı Kurma

Öğrenciler, öğretim elemanlarının bazen kişisel sebeplerle bazen de sınıfta kontrol sağlayabilmek amacıyla üstlerinde baskı oluşturduklarını şöyle ifade etmişlerdir:

E3

Bir tane hoca var kendi hayatında gerçekleştirmediği şeyleri gerçekleştiren öğrenciyi ezmeye çalışıyor, affedersiniz ama aşağılık kompleksleri var.

E2

Hocam bide bazı hocalarımız var kendilerini bazı durumlarda Milli Eğitim Bakanı falan sanıyorlar. Konuşma tarzları aşağılama falan. Ters cevaplar vs.

E1

hocam okul 2016 yılındayız fakülte monarşi sistemi ile yönetiliyor .

K1

Hocam bence bu sıkıntılarında temelinde tek bir şey var bazı hocalarımızın durdurulamaz egosu

K2

Hocam mesela bazı hocalarımızda daha tam hoca olmadıkları halde gereksiz triplere ve kasmalara giriyor Böyle bir gereksiz baskı uygulama çabası, durup dururken sinirlenmeler Bana garip gelen sadece o sanırım

K2

Otorite kesinlikle gerekli ama gereksiz yere sürekli bi otorite gerginlik yaratıyor diye düşünüyorum. Gereksiz yere sürekli otorite kuran hocaların kendine güveni olmadığını düşünüyorum açıkçası hocam. Sınıfta hakimiyet sağlayamam tereddüdüyle sürekli otoriter ve sert görünüyorlar gibi geliyor

1. 3. Bilgi aktarmada yetersizlik

Öğrenciler, öğretim elemanı kariyerinde hangi noktaya gelmiş olursa olsun öğretmenlik niteliği olarak bildiklerini aktarmada ders yürütücüsünün zayıf kaldığını düşünmektedirler.

K9

Hocam bence en büyük sorunumuz bazı hocaların bilgilerini bize aktaramaması. Akademik kariyerinde kitap, makaleler yazmış başarılı olan bir hoca konu ders anlatmaya geldiğinde bize bu bilgileri geçiremiyor. Bize bizim anlayacağımız gibi değil de ezberle anlatıyor. Ne biz derse katılabiliyoruz ne de hoca bizimle iletişim sağlıyor.

K2

Kimi hocalarda derslere yeni girmeye başladıklarında yani yeni öğretmen olma yolunda olanlar gözleri yüksekte olup sınıfta gereksiz esip kavurmalar gerçekleştiriyorlar.

1. 4. Karşıt görüşü kabul etmeme

Öğrenciler sınıf içerisinde demokratik muamele göremediklerini, fikirlerini açıkça ifade etmelerine engel olduğunu düşünmektedirler.

K4

Hocam alternatif ya da karşıt görüş dile getirilmesi saygısızlık gibi algılanabiliyor.

E1

Bir şeyle hocayla aynı görüşte değilsek ve dile getiriyorsak resmen kara tahtadayız yorum sorusu sorup yorumumuzu beğenmeyip kendi yorumunu cevap olarak almak isteyen hocalarımızda çabası.

K6

Hocam bende bazı hocalarımızın sürekli olarak kendi doğrularından vazgeçmeyip bizim düşüncelerimizi hiçe saymalarından muzdaripim. Mesela ders esnasında biz doğru olduğuna inandığımız bir fikri savunduğumuzda bazı hocalarımız sürekli olarak kendi görüşlerinde üstelik yanlış olan görüşlerinde ısrar ederek bizi hiçe sayıyorlar. Önemsemiyorlar çocuk muamelesi yapıyorlar. Sanki biz düşünemiyormuşuz gibi davranıyorlar

1. 5. Kasıtlı bırakma

Öğrenciler dersten kalma sebeplerinin akademik başarı dışında öğretim elemanının maddi kayguları olduğunu düşünmektedirler. Öğrencilere göre öğretim elemanının yaz okulundan gelir sağlama isteği öğrencinin dersten sağlayacağı akademik başarısını kötü etkilemektedir.

E2

Öğrenci geçirmeyelim diye uğrasan çok hoca var.

Hocam ben açıkçası okulun ticarethane gibi yönetildiğini düşünüyorum Dersi 100 kişi alıyor 70i kalmışsa ben orda art niyet ararım. Hadi ben çalışmadım geçemedim

Herkes mi çalışmadı geçemedi. Böyle bir sistemde yaz okuluna kalmadan okul bitmez.

Hadi hepsini geçtim Normal dönemde sınav kağıdına daha fazla şey yazıp ff gelen ders yaz okulunda aa geliyor

Buda hocalarımızın hedefinin ne kadar açık olduğunu gösteriyor

E4

İsmi lazım değil bir dersi var 3 senedir FF ama yaz okuluna kalırsam AA gelecek.

K1

2 sene boyunca BB ya da en düşük CC'yle verdiği dersi öğrenci bir anda DD ya da FF'e düşürmüşse öğrenci değil öğretmen sorgulanmalı bence birazda

K2

Çok az kişi geçiyorsa bende de soru işareti oluşur yani.

K3

Katılıyorum, okulunu zamanında bitirmek istiyorsan eğer ve dersten kalmışsan yaz okuluna kalmak zorundasın.

1. 6. Ders işlemede yetersizlik

Öğrenciler öğretim elemanlarının derse uygun müfredatı belirleme konusunda yetersiz olduğunu düşünmektedirler. Öğrencilere göre öğretim elemanları dersin işleniş konusunda tek düze bir yol izlemektedirler.

K3

Herkes aynı yetenek ve özelliklere sahip değil. Hepimiz aynı şekilde anlamıyoruz dersleri. Lise sistemindeki gibi hocalarımızın ön gördüğü şekilde işleniyor dersler ve sonuç olarak çoğumuz başarısızız.

E2

Slayttan işliyoruz. Hoca okuyor biz he diyoruz.

K2

Aynen okunup geçiliyor.

K3

Derslerimizde kitaptan okunarak geçiliyor. Tahtaya kitaptaki boşluk doldurmaların cevapları yazılıyor sadece ve bizim yaptığımız tek şey onları kitaba geçirmek. Hiç birimiz anlayarak dinlemiyoruz dersi.

1. 7. Ölçme değerlendirilmede yetersizlik

Öğrenciler, öğretim elemanlarının ölçme değerlendirme yetersiz olduğunu düşünmektedirler. Öğrencilere göre öğretim elemanları derse ait akademik başarıyı ölçerken sadece sınavlara odaklanmakta, uygun bir ölçme sistemi sağlayamamaktadır.

E2

Sadece sınava odaklanılmış Sınav haricinde puan verilecek hiç bir ortam veya bir şey yok.

K1

Ezberci eğitime karşıyız sınavda birebir slayt ya da kitap cümlesi istemiyoruz sizin yorumunuzla istiyoruz diyip kitaptakinin ya da slayttakinin aynısını yazmayınca o sorudan puan alamıyoruz. İroni?

E1

Öğrenciye yardımcı olacak şeyler yani ödev gibi, proje gibi her derste olsa. direkt geçirsinler demiyoruz. Bu da bi çaba gayrettir sonuçta ayrıca en az sınava çalışmak kadar değerlidir.

K1

Öğretmeye değil ezbere dayatıyorlar. Üniversite ezberden ibaret değil bence.

1. 8. Tehdit

Öğrenciler fikirlerini serbestçe ifade etmeleri veya herhangi bir itiraz geliştirmeleri halinde derse dair akademik başarılarının bundan olumsuz etkileneceği ve hatta dersten bırakılacakları endişesini taşımaktadırlar.

K4

Bu şikayetlerimizi dile getirdiğimizde aleyhimize kullanılacağı kaygısını taşıyoruz.

E4

Daha ne yapacaklar okul 6 yıl oldu

E1

Arkadaşın söylediği konuya açıklık getireyim; şikayetçi olacağımız kişilerle diyaloga bire giremiyoruz ki tahtlarından aşağıyı izlemeyi tercih ediyor bazıları.

E3

Bazı hocalar öğrencileri korkutup sindirerek otorite kuruyordu

Mesela bu dersten şunu yapmazsanız geçemezsiniz, benim dersimde düzgün durmazsanız sonuçlarına katlanırsınız diyerekten.

Beni korkutamadı ama geçtim dersinden.

K1

Hocam bide üniversite bitiyor hala sınav kağıdı görmek isteyince "fazla puan verdiğem alırım ama" tehdidi yiyoruz. E hani hakkımızı aramalıydık? Belki ben yanlışlarımı görmek istiyorum? Bu bizim en doğal hakkımız değil mi?

K6

Birkaç hocam hariç birçok hocamla bunları konuşma gibi bir girişimde bulunmam. Çünkü eminim bu paylaşımından sonra hocamın bana karşı davranış şekli değişecek

K5

Bir de insan korkuyor bana takar mı uğraşır mı diye. Hiç o topa girmek istemiyorum.

E2

İşte sıkıntı burada üstelemeye fırsat dahi verilmiyor Belki orda üstelersen o an bir sıkıntı yaşamazsın. Hatta puan bile alabilirsin.

Ama sonra diğer sınavlarda hep senin kâğıdını okurken puan kırmaya yer arayacak. Sistem bu mevzu basit.

1. 9. Duyarsızlık

Öğrenciler öğretim elemanlarının öğrencileri direkt ilgilendiren konularda duyarsızlığından rahatsızlık duymaktadırlar.

E2

... nin başına geleni bilmeyen var mı Hocam? Almanya'ya gitti ya arkadaş okulu dondurma için ismini vermiyorum ama yetkili hocaya mail atıyor. Yetkili hocamız cevap vermiyor başka bir arkadaşımız odasına gidince ben onu gördüm de takmadım ya diyor

Çocuğun okulu dondu mu donmadı mi bilmiyoruz.

K1

Ki belgesiyle osuyla busuyla günlerce uğraşmama rağmen ne olduğu hakkında da hiçbir dönüş yapılmadı.

1. 10. Yanlışını Kabullememe

Öğrenciler öğretim elemanlarının hatalarını kabul etmediklerini düşünmektedirler. Öğrencilere göre hataları düzeltildiğinde öğretim elemanları hassaslaşmakta ve agresif tepkiler vermektedirler.

E4

Hoca bir kelimenin anlamını sordu sınıftan ses çıkmadı ben anlamını söyledim. Yanlış dedi ardından benim dediğimin aynısını söyledi. Ben de dedim aynısını söyledim ya az önce diye. Yok yok sen yanlış biliyorsun diye konuyu kapattı olay bu. Daha sorduğu sorulara cevap vermedim. Hep kendi bildiğini okuyor diye. Doğruysa doğru diyecekti yada adam gibi düzelterekti.

E1

USB' ye bir hoca bilgi çıbığı dedi. Ben o ne ya deyince hocadan azar işitmişim. Bilgi çubuğunu bile doğru söyleyemediği için azarladı beni.

K6

Ben hocaya müdahale ettiğimde hocam yanlış yaptınız dediğimde herkesin ortasında beni azarlamıştı. Yanlış yapmış olduğunu kabul edemeyen insan. Daha sonra ders bitiminde sınıftan çok sevdiği bir öğrencisini yanına çağırarak; dediği doğru, söyle sınıftakilere düzeltsinler demişti. Ne kadar manasız bir hareket bu.

Belki yanlış belki doğru, azarlamasına hiç gerek yoktu. Düzgün bir şekilde, evet hata yapmışım diyebilirdi.

E2

Bizim hoca tahtada soruyu çözemedi. Soru yanlış demişti. Arkadaşım çözdü.

2. Öğretim Elemanlarının Sınıf İçi Olumsuz Davranışlarına

Yönelik Benzetimler

Öğrenciler, öğretim elemanlarının kendilerine karşı gösterdikleri ezici, umursamayan tavrı Milli Eğitim Bakanı ve monarşi sistemi benzetmeleriyle ve tahtlarından aşağıyı izlemeyi tercih ediyorlar cümlesiyle ifade etmişlerdir.

Öğrenciler öğretim elemanlarının kendileriyle empati kuramadıklarını ise resmen kara tahtadayız, çocuk muamelesi görüyoruz, sistem bu ifadeleriyle göstermişlerdir. Öğrencilerden bir kısmı öğretim elemanlarının okulu ticarethane gibi gördüklerini düşünmektedirler.

TARTIŞMA

Adaletsizlik, adaletin olmama veya karşında olma durumunu ifade eder. Belli bir toplumda, belli bir tarihsel dönemde bir toplumsal olgunun haksız sayılarak kınanması tutumudur. Bu terim, belirli bir olayın, eylemin ya da daha geniş statükoya karşı referans olarak gösterilebilir. Öğrenciler geçme notunun belirlenmesinde ve kendi sınavlarının değerlendirilmesinde diğer öğrencilerle ve aynı fakülteye sahip diğer üniversitelerle eşit, adil bir uygulama olmadığını düşünerek adaletsizlikten yakınmışlardır. Adalet, her şeyin yerli yerine konulması, dengeli ve eşit olmasıdır. Bu manasıyla gezegenlerde, atomun yapısında, insan vücudunda, bütün bitkilerde, canlılarda ve bütün varlıklarda adalet hüküm sürmektedir. Çalışanın adaletsizliğe uğradığını düşünmesi onu mutsuz eder ve mutsuzluk motivasyonu düşürür, bu da çalışanın performansına direkt yansır. Motivasyonu düşen çalışanın yüksek performans göstermesi beklenemez.

Öğrenciler, öğretim elemanlarının üstlerinde baskı oluşturduklarını belirtmişlerdir. Davranışsal ve psikososyal açıdan bakıldığında, baskının etkileri, farklı gruplar ya da aktivitelere karşı korku kaynaklı

engelleme şeklinde ortaya çıkar. Kişisel ilişkilerin bozulması, yalan söylemek, sahteleşmek ve insani duyguların azalması da bu durumun diğer etkilerindedir. Herhangi bir durumda; istismarın tekrarlanması halinde duygusal ve mantıksal etkileri o kişinin hayatını ilerde mühim seviyede etkileyebilir. Bu da belli bir seviyede psikolojik istismar olarak tanımlanabilir.

Öğretmenlik niteliği olarak bildiklerini aktarmada başarısız ders hocaları öğrencileri öğrenme ve sorgulama yerine ezbere dayalı bir eğitime teşvik etmektedirler. Öğretim elemanları ders müfredatını öğrenci ihtiyaçlarını ve güncel gereksinimleri dikkate alarak hazırlayamamakta, dersten sağlanacak akademik başarıyı ölçmek için tek tip sınavlar yapılmaktadır. Geleneksel ölçme ve değerlendirme etkinlikleri öğrenciler üzerinde aşırı stres, endişe ve güvensizliğe sebep olmaktadır (Stiggins, 2002). Öğretim elemanlarının bir öğretmen olarak yetiştirilmemiş olmamaları yani pedagojik formasyon eksikliği bu sorunların çözümüne giden yolda dikkat edilmesi gereken bir husustur.

Öğrenciler yaz okulu ve öğretim elemanlarının maddi kaygıları arasında kurdukları mantıksal bağ öğrencilerin yükseköğretimde verilen eğitimden kaygı duymalarına sebep olmaktadır. Öğrenciler maddi kaynak yaratılabilmesi uğruna sene içerisinde aldıkları derslerden başarısız olmaya itildikleri görüşündedirler.

Geleneksel anlayışta öğretmene değerlendirme etkinliğinin tek belirleyicisi ve yürütücüsü rolü verilmektedir. Ancak, eğitimde yapısalcı öğrenme kuramının ilkelerinin benimsenmesiyle değerlendirme anlayışı da değişmiştir. Artık, öğrencinin de değerlendirme etkinliği içinde aktif rol alması önerilmektedir (Shepard, 2000).

Öğrenciler fikirlerini serbestçe ifade etmeleri veya herhangi bir itiraz geliştirmeleri halinde derse dair akademik başarılarının bundan olumsuz etkileneneği ve hatta dersten bırakılacakları konusunda tehdide maruz kalmaları öğrencileri başarılı olma hissinden uzaklaştırmakta derse dair motivasyonlarını da düşürmektedir.

Öğretim elemanlarının öğrencileri direkt olarak ilgilendiren konularda duyarsızlık göstermeleri, ders içerisinde yaptıkları eğitsel hatalarını kabul etmeyerek öğrenciyi azarlama yoluna gitmeleri öğrencilerin kendilerine olan itimadını azaltmaktadır. Öğretim elemanı yaptığının yanlış olduğunu fark etmiş bile olsa bunun sorumluluğunu alamayıp üste çıkmaya çalıştığında öğrencinin gözünde aciz bir duruma düşmektedir.

ÖNERİLER

- Diğer fakülteler ve daha çok öğrenciyle bu tür araştırmaların devam ettirilmesi yükseköğretimde eğitmenlik yapan tüm öğretim elemanlarının mesleki gelişim süreçlerinin ihtiyaçları giderecek şekilde tasarlanmasına ve eğitmenlerin gelecekteki ders içi uygulamalarına da ışık tutabilir,
- Öğretim elemanlarının eğitsel anlamda sınıf içi mesleki gelişim ihtiyaçlarını belirlemek üzere analizler yapılmalı ve buna uygun mesleki gelişim süreçleri uygulamaya sokulmalıdır,
- Öğretim elemanlarının sınıf içi eğitsel uygulamaları konusunda periyodik olarak öğrenci görüşüne başvurulmalı ve değerlendirme bölümünün idari kadrosu ve öğretim elemanının karşılıklı fikir alışverişi ile yapılmalıdır,

Öğretim elemanları;

- Ders geçme notunun belirlenmesinde ve sınavların değerlendirilmesinde diğer öğrencilerle ve aynı fakülteye sahip diğer üniversitelerle eşit, adil bir uygulama yapmalıdırlar,
- Kariyerlerinin hangi noktasında olurlarsa olsunlar, öğretim elemanları vermekte oldukları derse hazırlıklı gelmeli ve dersin eğitsel gereksinimlerini karşılayacak bilgi düzeyine sahip olmalıdırlar,
- Yaz okulu gibi aslen öğrencinin eğitsel menfaatlerine yönelik düzenlenmiş programlardan kar etme amacıyla öğrenciyi hak ettiği akademik başarıyı elde etmekten uzaklaştırmamalıdırlar ve bu gibi programlardan kar edildiğine dair bir algı oluşturmaktan kaçınmalıdırlar,
- Verilen dersin eğitsel amaçlarına ulaşabilmesi için ders müfredatını dikkatli bir şekilde, gerekirse bir uzmandan yardım alarak hazırlamalıdırlar,
- Ölçme ve değerlendirme konusundaki eğitsel yenilikleri ve farklılıkları takip ederek ders uygulamalarına dahil etmelidirler,
- Sadece vize ve final yoluyla ölçme sisteminden vazgeçerek, aktif öğrenci katılımı sağlayacak ödev, uygulama, portfolyo çalışması, öğrenci sunumları gibi ölçme araçlarını sürece dahil etmelidirler,
- Öğrencilerden gelen itirazlar veya fikirler karşısında tehdit mekanizmasını hayata geçirmek yerine öğrenciyle empati kurma yoluna giderek çözüm yolu arayışına girmelidirler,
- Öğrencilerin okulla, eğitim süreciyle ilgili sorunlarında yanlarında olmalı, duyarsız davranmamalıdırlar,
- Ders içerisinde yapabilecekleri hataları kendileri de olgunlukla kabullenerek gerilime sebep olmadan uygun düzeltme yolları bulmalıdırlar,

- Öğretim elemanlarının akademik hayatlarının başlangıcında pedagojik formasyon eğitimine tabi tutulmaları ve hatta bu eğitimin kendileri için zorunlu hale getirilmesi gerekir.

KAYNAKÇA

- ALKAN, Cevat (2003). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş* (Ed: V. Sönmez), Ankara: Anı Yayınları.
- BALCI, Ali (1993). *Etkili Okul: Kuram, Uygulama ve Araştırma*, Ankara: Yavuz Dağıtım.
- CALP, Şükran (2008). "Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı Öğrencilerinin Eğitsel Rehberlik İhtiyaçlarının Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma", VII. USOS Bildirileri Çanakkale: Onsekiz Mart Üniversitesi.
- CELEP, Cevat (2004). *Meslek Olarak Öğretmenlik*, Ankara: Anı Yayınları.
- DEMİRTAŞ, Hasan (1999) "Sınıf İçinde Öğretmen Davranışları", *Öğretmen Dünyası*. S. 20, s. 238.
- DOCHY, Filip (2001). "A New Assessment Era: Different Needs, New Challenges", *Learning and Instruction*, S. 10 (1), s. 11-20.
- ERGÜN, Mustafa (2008). *Kritik Durumlarda Öğretmen Davranışları*, Afyon Kocatepe Üniversitesi: Türkiye Sanal Eğitim Bilimleri Kütüphanesi.
- ERİPEK, Süleyman (1993). "Öğrenci Davranışlarını Değiştirme", *Eğitim Bilimlerinde Çağdaş Gelişmeler*, s. 133-145. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- FLICK, Uwe (2002). *Qualitative Research*, London: Sage Publication.
- GÜVEN, Sevim (2008). Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı Öğrencilerinin Karakter Eğitimi Konusundaki Yetkinlik İnançları, VII. USOS Sempozyum Bildirileri. Çanakkale: Onsekiz Mart Üniversitesi.
- HATCH, J. Amos (2002). *Doing Qualitative Research in Education Settings*, New York: State University Press.
- HENDEN, Rıfki (2004). "Üniversitelerde Toplam Kalite Yönetimi Anlayışı Üzerine", *Uluslararası Üniversite Eğitimi Kongresi, Fatih Üniversitesi, İstanbul*.
- KRUGER, Richard A. ve Casey, Mary Anne (2000). *Focus Group: A Practical Guide For Applied Research*, Thousand Oaks, CA: Sage.
- MAXWELL, Joseph A. (1996). *Qualitative Research Design*, London: Sage.
- PUNCH, Keith F. (1998). *Introduction To Social Research: Quantitative and Qualitative Approaches*, London: Sage.
- REED, Arthea J. S. ve Bergemann, Verna E. (1992). *In the Classroom: an Introduction to Education*, CT: The Dushkin Publishing Group.
- SABAN, Ahmet (2000). *Öğrenme öğretme süreci*, Ankara: Nobel Yayınları.
- SARACALOĞLU, Asuman S. , Kaşlı, Ahmet F. (2001). "Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumları İle Başarıları Arasındaki İlişki", *Ege Eğitim Dergisi* S. 1 (1), s. 112-127.
- SHEPARD, Lorrie A. (1989). "Why We Need Better Assessment?", *Educational Leadership*, S. 46(7), s. 4-9.
- SHEPARD, Lorrie A. (2000). "The Role of Assessment in a Learning Culture", *Educational Researcher*, S. 29 (7), s. 4-14.
- STIGGINS, Richard J. (2002). "Assessment Crisis: The Absence Of Assessment For Learning", *Phi Delta Kappan*, S. 83 (10), s. 758-765.
- ŞİŞMAN, Mehmet (2006). *Eğitim Bilimine Giriş*, Ankara: Pegem Yayınları.
- WRAGG, Edward Conrad (1993). *Class Management*, London: Roudledge.
- YILDIRIM, Ali ve ŞİMŞEK, Hasan (2006). *Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayınları.
- YIN, Robert K. (2003). *Case Study Research*, London: Sage Publication.